

самі стають кривдниками і несуть загрозу суспільству, порушуючи закони держави. Дані дії вчиняються через незнання того, як це – жити в безпеці. Своїми негативними вчинками діти полегшують свої страждання. Тому контролюючим органам слід покращувати та здійснювати повний контроль за умов проживання дітей та вчинювати усі необхідні дії з метою уникнення та зменшення кількості жертв домашнього насильства.

1. Агресія. Анексія. Конфлікт. Соціально-педагогічна та психологічна відповідь на виклики для дітей: методичні рекомендації для педагогів дошкільних навчальних закладів (рекомендовано до друку вченою радою ХНПУ ім. Г.С. Сковороди від 24.06.2016, протокол № 5 та радою Українського науковометодичного центру практичної психології і соціальної роботи НАПН України від 07.07.2016, протокол № 6).

2. Методичний посібник «Насильство над дітьми в сім'ї: причини та напрямки протидії» Шевчук В. В. (затверджено науково-методичною радою Закарпатського ІІПО).

3. Методичний посібник «Психологічна допомога дітям, що зазнали насильства» Копосович М. Г. (затверджено науково-методичною радою Закарпатського ІІПО). ???

4. Методичний посібник з профілактики сексуального насильства та сексуальної експлуатації дітей «Формування навичок безпечної поведінки дітей» (за заг. редакцією: Цюман Т. П., від 14.02.2017, протокол № 1).

Рижкова Світлана Анатоліївна
старший викладач кафедри
адміністративного права, процесу
та адміністративної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ПРОФІЛАКТИЧНА РОЛЬ ІНСПЕКТОРІВ ЮВЕНАЛЬНОЇ ПРЕВЕНЦІЇ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ КІБЕРБЕЗПЕКИ ДІТЕЙ

Із розвитком сучасних технологій, цифрове середовище в реаліях сьогодення є необхідним ресурсом обміну та отриманню інформації серед користувачів Інтернет. В умовах обмежувальних карантинних заходів спричинених COVID-19, серед активних користувачів Інтернет-ресурсами, соціальними мережами, месенджерами є діти, які в тому числі навчаються в школі. Обмеження спілкування в реальному житті, виходячи з зазначеної проблеми трансформується у віртуальне спілкування, та, як наслідок, таке «спілкування» має на жаль, не віртуальні, а реальні загрози, пов'язані з нерозумінням та відсутністю навичок безпечної поведінки дітей в цифровому просторі. Уповноважений президента України з прав дитини Микола Кулеба навів такі статистичні дані – 40% дітей 8-11 років засинають поруч зі смартфоном; 35% – мають власний смартфон; 18% – мають власний профіль в соціальних мережах (хоча офіційна реєстрація дозволена з 13

років) [1]. Виходячи із зазначеного, окрім розуміння та отримання навичок безпечної поведінки в цифровому просторі є загрози пов'язані з проявами кібербулінгу.

Зазначимо, кібербулінг – це цькування із застосуванням цифрових технологій. Кібербулінг може відбуватися в соціальних мережах, платформах обміну повідомленнями (месенджерах), ігрових платформах і мобільних телефонах, зокрема через:

- поширення брехні чи розміщення фотографій, що компрометують когось у соціальних мережах;
- повідомлення чи погрози, що ображають когось або можуть завдати комусь шкоди[2].

За даними ЮНІСЕФ в Україні, майже 50% підлітків були жертвами кібербулінгу. Кожна третя дитина прогулювала школу через кібербулінг. 75% підлітків у анонімному опитуванні підтвердили те, що Instagram, TikTok і Snapchat є основними соціальними платформами для цькування.

Окрім того, поширеними проявами є сексуальне насилля онлайн – один з викликів, що стоїть перед батьками та педагогами. Діти можуть стикатись із сексуальним насильством в Інтернеті у формах секстингу, кібергрумінгу та сексторшену.

Секстинг – це надсилання інтимних фото чи відео з використанням сучасних засобів зв'язку. Діти можуть надсилати такі матеріали як знайомим, так і не знайомим їм у реальному житті людям. Матеріали подібних переписок можуть бути оприлюднені, що часто призводить до кібербулінгу та цькувань дитини у школі.

Кібергрумінг – це процес комунікації із дитиною в Інтернеті, під час якого злочинці налагоджують довірливі стосунки з дитиною з метою сексуального насильства над нею у реальному житті чи онлайн. Вони можуть змушувати дітей виконувати певні сексуальні дії перед камерою. Злочинці свідомо будують своє спілкування з дитиною так, аби викликати в неї теплі почуття та довіру, показати, що вона цінна та унікальна. Вони можуть прикидатися однолітками дитини, пропонувати роботу моделлю, дарувати подарунки тощо.

Сексторшен – налагодження довірливих стосунків із дитиною в Інтернеті з метою отримання приватних матеріалів, шантажування та вимагання додаткових матеріалів або грошей [2].

На підставі вищезазначеного, одним з суб'єктів, які реагують на зазначені випадки є підрозділи ювенальної превенції. Профілактична та інформаційно-роз'яснювальна робота серед молоді щодо запобігання та протидії проявам кібербулінгу серед дітей є особливо актуальною в умовах обмежувальних карантинних заходів. Науковий та практичний інтерес має вивчення позитивного досвіду проєкту «Ювенальний Поліцейський Інспектор» на Дніпропетровщині, що запроваджується у 7 школах області: у Кам'янському, Криничках, Нікополі, Новомосковську, Петриківці,

Покровському Синельниківського району. За спеціальною програмою інспектори ювенальної превенції пройшли відповідну підготовку, метою якої є встановлення взаємодії між школярами, батьками, вчителями щодо запобігання та протидії негативному впливу соціальних мереж, та пов'язаних із цим загроз, проведення лекцій про кібербезпеку [3].

Цікавим є досвід Австралії щодо запровадження основ кібербезпеки до навчального плану з перших класів школи. Першокласникам роз'яснюють, що такою інформацією, як дата народження чи повне ім'я, не можна ділитися з незнайомими людьми, наприклад, що перед тим, як запровадити особисті дані до мережі, необхідно обговорити це з батьками чи рідними. Учні наступних двох класів освоюють навички використання логінів та паролів, їх проінформують про основні небезпеки в Інтернеті. У четвертому та п'ятому класах дітей навчатимуть визначати, яка інформація вважається особистою та може допомогти ідентифікувати жертву зловмиснику [4].

Отже, на підставі вищезазначеного доходимо висновку, що важлива профілактична роль у забезпеченні кібербезпеки дітей відводиться інспекторам ювенальної превенції. Проте, слід зазначити, що досягнення позитивних результатів у профілактиці та безпечної поведінки дітей у цифровому середовищі, неможливе без належної взаємодії та координації всіх зацікавлених суб'єктів, а саме: педагогічних працівників, психологів та батьків.

---

1. 40% дітей в Україні віком від 8-11 років засинають зі смартфоном в руках. URL: <https://acc.cv.ua/news/storystorynka/tsikavo/40-ditey-v-ukrayini-vikom-vid-8-11-rokiv-zasinayut-zi-smartfonom-v-rukah-47562>.

2. Безпека дітей в інтернеті URL: <https://mon.gov.ua/ua/osvita/pozashkilna-osvita/vihovna-robotata-zahist-prav-ditini/bezpeka-ditej-v->

3. Пілотний проєкт на Дніпропетровщині – у школах працюватимуть поліцейські: що вони робитимуть. URL : <https://suspilne.media/185636-cifrovizacia-na-dnipropetrovsini-ci-zabezpeceni-naleznim-internetom-skoli-oblasti/>

4. Австралія вводить уроки кібербезпеки для наймолодших школярів. URL : <https://www.ukrinform.ua/rubric-yakisne-zhyttia/3240418-avstralia-vvudit-uroki-kiberbezpeki-dla-najmolodsih-skolariv.html>